

Dubajská pýcha

Zadlžený arabský emirát dokončil najvyššiu budovu sveta – mrakodrap Burdž Dubaj.

KATARÍNA ČULENOVÁ

Novodobú babylonskú vežu stavali tisíce robotníkov z rôznych krajín sveta päť rokov. Obriu stavbu mal slávnostne otvoriť 4. januára 2010 samotný vládca emirátu a zároveň premiér Spojených arabských emirátov, jeho výsosť šejk Muhammad bin Rášid Ál Maktúm. Zároveň tak oslávil svoje štvrté výročie panovania v Dubaji. Aspoň tak to v čase našej uzávierky avizovala vláda emirátu.

Luxus

Na stošesťdesiatich štyroch poschodiach s rozlohou vyše 340 000 m² sú stovky luxusných bytov a apartmánov, stovky hotelových izieb, nachádza sa tu aj sedemhviezdičkový hotel módného guru Giorgia Armaniho, otvorené sú aj kryté bazény, fitnesscentrá, telocvične, 37 kancelárskych podlaží a 3 000 parkovacích miest v podzemí. Veža stojí uprostred jedenástich hektárov zelene. Burdž Dubaj sa pýši fantastickou tancujúcou fontánou s tisícovou variáciou vodných lúčov, ktoré vystrekujú do výšky päťdesiat metrov. Je osvietená tak, že ju vidno do vzdialenosti takmer tridsať kilometrov. K mrakodrapu patrí aj zimný štadión, adrenalínové atrakcie, špičkové 3D kiná, detský svet v podobe zmenšeného skutočného mesta a obrovské akvárium s tunelom, kde sa môžu návštevníci cez priesvitnú bariéru dotýkať 220 druhov živočíchov vrátane žralokov a rají. Samozrejmosťou sú luxusné obchody. Ten najzaujímavejší je

pre verejnosť otvorený na 124. poschodí, kde je najvyššia vyhlídková plošina na svete so špeciálnymi ďalekohľadmi. Po zakúpení lístka vás sem odvezie superrýchly výťah. Inak, v mrakodrape ich je 57 a dosahujú rýchlosť 64 km/h.

Pomoc

Miestni nazývajú mrakodrap novým srdcom Dubaja. Tento emirát však utrpel infarkt a ktovie, ako sa z neho spamätá. Čo sa stalo? V novembri minulého roka sa naplno prejavila ekonomická kríza aj v tomto zdanlivo nedotknuteľnom rozprávkovom svete. Dubajská štátna investičná spoločnosť Dubai World, v ktorej má väčšinový podiel aj vládnuca rodina šejka Maktúma,

oznámla, že nie je schopná splácať svoje finančné záväzky, ktoré predstavujú 80 miliárd dolárov. „Dubaj si na mnohé svoje megalomanské projekty požíchal peniaze aj od známych svetových bánk, ktoré sa môžu teraz dostať do problémov,“ hovorí analytik Juraj Karpiš z Inštitútu ekonomických a spoločenských analýz (INESS). V Dubaji sa stavalo na dlh a očakávalo sa, že zisky zo stavebného boomu budú podstatne väčšie. Lenže nestalo sa. Stavebníctvo je dnes

FOTO: profimedia.sk

Slávne Palmové ostrovy. Ekonomika Dubaja stojí na turizme, obchode, transporte, finančných službách, stavebníctve a realitnom trhu. Ropa tvorí len okolo 5 percent hrubého domáceho produktu. Dnes je stavebná aktivita výrazne obmedzená.

Vládca Dubaja, jeho výsosť šejk Muhammad bin Rášid Ál Maktúm dohliadal na väčšinu megalomanských stavieb.

FOTO: profimedia.sk

Lyžovanie v púšti. Krytý svah má 22 500 m², 6 000 ton snehu a užívať si ho môže 1 500 lyžiarov a snoubordistov.

FOTO: profimedia.sk

FOTO: profimedia.sk

Vyššie 80 percent z 1,5-miliónovej populácie Dubaja boli cudzinci. Mnohí stratili prácu a museli odísť, pretože prišli o víza. Iní zasa skrachovali a keďže im pre dlžoby hrozí väzenie, ušli z krajiny a nechali v nej svoj majetok. Pri dubajskom letisku ostalo opustených 3 000 luxusných áut.

Krach štátu

v útlme, ceny niektorých nehnuteľností klesli aj o 60 percent a už dávnejšie sa hovorí o bankrote Dubaja. Ako sa dostať zo situácie?

Juraj Karpiš hovorí, že Dubaj sa môže buď dohodnúť s veriteľmi na dlhšom splátkovom kalendári, alebo rozpredať to, o čo bude záujem, a uspokojiť ich zo zostatkovej hodnoty.

Podľa servera BusinessInfo.cz, ktorý citoval Zastupiteľský úrad ČR v Abú Zabí v Spojených arabských emirátoch, „výška aktív emirátu Dubaj vo všetkých jeho majoritne vlastnených spoločnostiach prevyšuje hodnotu zahraničného dlhu, takže je z čoho brať. V prípade predaja štátnych aktív by však bol obmedzený vplyv vládnucej rodiny a deštrácia budovaný rozvoj emirátu by priniesol zisky cudzím majiteľom.“ Dubaj by teda teoreticky zbankrotovať nemal...

Pomocnú ruku mu navyše podal aj susedný emirát Abú Zabí: „Odkúpil štátne dlhopisy Dubaja vo výške 15 miliárd dolárov. Čas ukáže, čo bude ďalej...“ hovorí analytik.

Na arabský optimizmus doplatia iní. ČTK napríklad už pred mesiacom citovala sťažujúceho sa šéfa nemeckej priemyslovej a obchodnej komory Martina Wanslebena. Hovoril, že dosahy dubajskej krízy budú tvrdé pre mnohé firmy v krajine, ktoré do emirátu dodávali výrobky aj služby.

Čo vlastne znamená bankrot štátu? „Krach štátu nie je výnimočná záležitosť. Zažilo ho napríklad v roku 1998 Rusko, viackrát Argentína (naposledy v roku 2002), nedávno bolo k nemu blízko Maďarsko, teraz k nemu nemá ďaleko Grécko. Ak budeme vytvárať také deficity v štátnom rozpočte ako doteraz, po rokoch sa k nemu môže dopracovať aj Slovensko,“ myslí si analytik.

„Štát má určité výdavky, na ktoré potrebuje peniaze. Ak nestačí to, čo vyberie na daniach, požičia si zo zahraničia. Môže sa však stať, že štát nie je schopný v termínoch vracať peniaze, a tak vyhlási bankrot. Neznamená to však, že ho ovládne iná krajina – veriteľ. Vtedy zasiahne Medzinárodný menový fond. Požičia zadlženej krajine peniaze, ale za istých podmienok. Nadiťuje napríklad zvýšenie daní alebo zníženie dôchodkov. Získa tak istú kontrolu nad krajinou a hovorí vlastne do jej fungovania. Dane a výdavky sa nastavujú tak, aby veritelia uverili, že sa to raz splatí.“

Nech už je to s Dubajom v súčasnosti ako chce, mocný šejk Maktúm, familiárne prezývaný Mo, je v tejto chvíli rád, že mrakodrap stojí práve v jeho púšti. Svet je z plošiny na 124. poschodí nádherný, problémy na zemi vzdialené. Asi sem bude v najbližšom čase chodiť často... ■

Burdž Dubaj. V Dubaji je 11 mrakodrapov vyšších ako najvyššia európska budova a pred rokom tam bola sústredená štvrtina všetkých žeriavov na svete.

FOTO: profimedia.sk